

Liikennekaari lausunnoille 18.4.2016

Keskustelutilaisuus 3.5.2016

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Seuraa <https://www.youtube.com/watch?v=c9razyEVUhQ>

Kysymykset / kommentit: <http://screen.io/lvm>

Liikennekaari

Paremmat ja
joustavammat
palvelut

PALVELUT

MaaS-operaattorit,
sovellukset,
kyydinvälitys yms.

Tiedon
hyödyntäminen
ja sääntely

TIETO

Digitaalisten palveluiden mahdollistaminen:
ohjelmointirajapinnat, avoin data, tiedon
yhteentoimivuus

Kevyempi
sääntely ja
markkinoille
pääsy

Liikenne- ja viestintäverkot

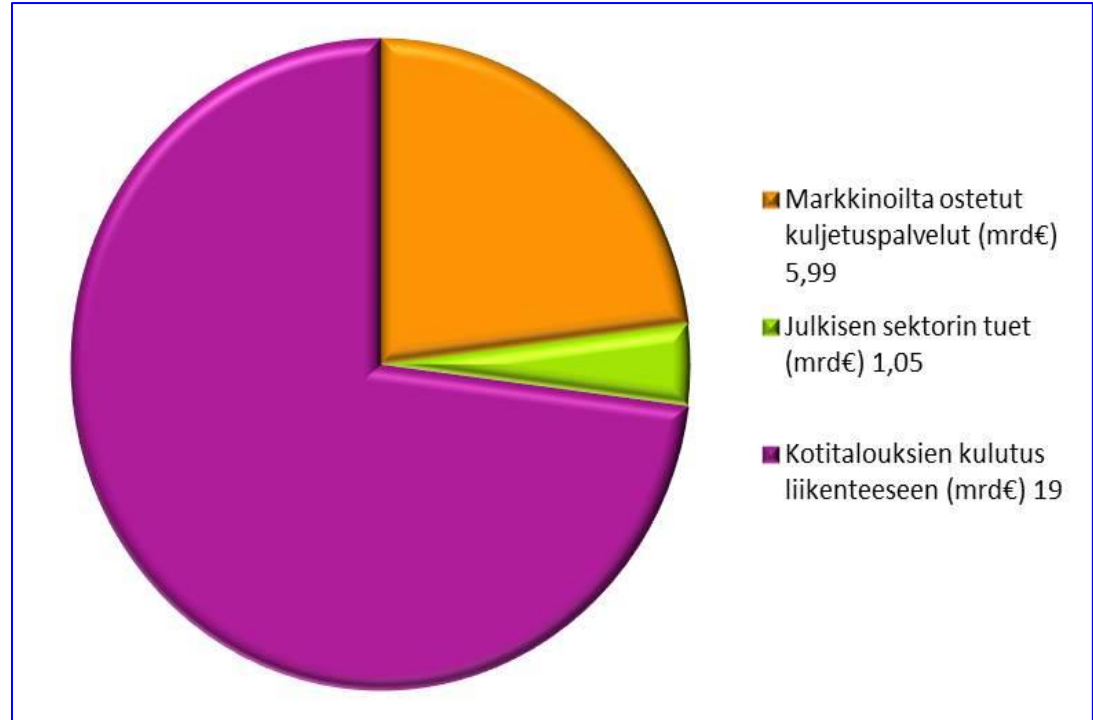
Liikenne merkittävä markkina, paljon kysyntäpotentiaalia

**Kuva:
Liikennepalveluiden
kokonaismarkkinat
vuonna 2013**

Henkilöliikenteen jakauma

- Henkilöauto 84 %
- Linja-auto 6,5 %
- Rautatiet 5,7 %
- Lentoliikenne 1,7 %
- Taksit 1,4 %

Julkisen liikenteen suoritetilasto
2013

DIGITALISAATIO, KOKEILUT JA NORMIEN PURKAMINEN – hallitusohjelman tavoite

Hallitus uudistaa julkisesti tuettuja (valtio, kunnat, Kela) henkilökuljetuksia tavoitteena kymmenen prosentin säästö vuodesta 2017. Uudistus toteutetaan **digitalisaatiota** hyödyntämällä ja mahdollistamalla **uudenlaiset, markkinaehtoiset ja innovatiiviset** palvelukonseptit kehittämällä lainsäädäntöä. Lainsäädäntöä kehitetään toteuttamalla **henkilö-, posti- ja tavarakuljetuksia koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus**.

Määrätietoisella johtamismallilla on kehitetty käyttäjälähtöiset, tuottavuutta ja tuloksellisuutta nostavat yhden luukun digitaaliset julkiset palvelut. Julkinen päätöksenteko on innovatiivisesti mahdollistanut ja luonut Suomeen suotuisan toimintaympäristön digitaalisille palveluille ja teollisen internetin sovelluksille ja uusille liiketoimintamalleille.

DIGITALISAATIO, KOKEILUT JA NORMIEN PURKAMINEN – hallitusohjelman tavoite

Kansalaisten arkea, yritystoimintaa, maataloutta, investointeja, rakentamista, tervettä kilpailua ja vapaaehtoistoimintaa on helpotettu merkittävästi turhaa sääntelyä purkamalla, hallinnollista taakkaa keventämällä ja lupaprosesseja sujuvoittamalla.

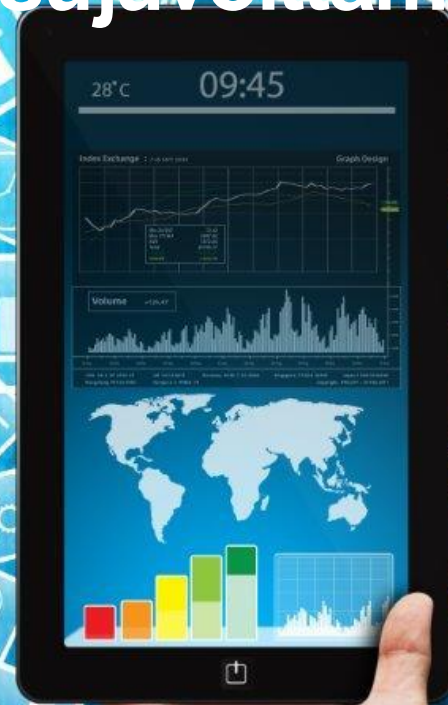
Johtamista ja toimeenpanoa on rohkeasti uudistettu vahvistamalla tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja avoimuutta sekä hyödyntämällä kokeiluja ja kansalaisten osallisuutta tukevia toimintatapoja.

Liikennekaari - vaikutukset

Markkinoiden ja eri kulkumuotojen yksityiskohtaisesta sääntelystä siirrytään palvelujen laadun varmistamiseen. Lainsäädäntö mahdollistaa myös uudet palvelut.

- ✦ Asiakaslähtöisyys: Palvelun käyttäjälle helppo, sujuva ja kattavampi palveluvalikoima.
- ✦ Yritystoiminnalle paremmat edellytykset: oleellista markkinoillepääsyn helpottaminen ja kansallisista erityisrajoituksista luopuminen.
- ✦ Toteuttaa hallitusohjelman digitaalisen liiketoimintaympäristön rakentamisen ja norminpurun kärkihankkeita. Mahdollistetaan hallitusohjelman mukaisia kuntatalouden säästöjä.
- ✦ Helpotetaan matkaketjujen ja yhteen toimivien liikkumispalveluiden kehittämistä, käyttämistä ja myymistä.
- ✦ Samalla liiketoiminnan kehittämisestä helppoa, säädösviidakko ei estä toimintaa.

Digitalisaatio ja säädösten sujuvoittaminen

Tiedolla matkaan

Helpotetaan matkaketjujen ja yhteen toimivien liikkumispalveluiden kehittämistä, käyttämistä ja myymistä

- ✦ Suljetuista ja paikallisista lippujärjestelmistä yhteen toimiviin online -järjestelmiin
- ✦ Tietorajapintojen avaaminen, mm. reitit, aikataulut, pysäkit, hinnat...
- ✦ Matkustajalle kertamatkaan oikeuttava lippu koko matkaketjun osalta
- ✦ Julkisten hankintojen kautta vain yhteen toimivia lippu- ja maksujärjestelmiä
- ✦ Helpotuksia erityisesti pienille toimijoille (esim. tekninen palvelu tietojen avaamiseen)
- ✦ Sama tieto täytyy avata vain kerran
- ✦ Auttaa tulevaisuudessa matkaketjujen laajentamista myös kansainvälisesti

Kasvu ja uudet palvelut

Nykyisen ja uuden liiketoiminnan kehittämisestä ja uusien yritysten perustamisesta helpompaa

- ✦ Liikennekaaressa mahdollistetaan nykyiset, uudet ja tulevat liikennepalvelut.
- ✦ **Kaikille toimijoille vähemmän velvollisuuksia.** Pykälien määrä vähenee: ennen 170, nyt 73.
- ✦ Selkiytetään eri toimijoiden asemaa ja velvollisuuksia: kuljetuspalvelut, liikennepalvelut, liikkumispalvelut ja yhdistämispalvelut.

Suomi-lisät pois

Hallitusohjelma: EU-säännösten toimeenpanossa pidättydytään kansallisesta lisäsääntelystä. Kärkihankkeessa perataan säännökset, jotka eniten haittaavat mm. kansalaisten arkea, yritystoimintaa, investointeja ja tervettä kilpailua. Lupa- ja valitusprosesseja sujuvoitetaan.

- ✦ Luovutaan joukkoliikenteen reittiliikenneluvasta ja kutsuliikenneluvasta. Tiedot liikenteestä saadaan muutoinkin. Jatkossa **liikennelupa** riittää.
- ✦ Henkilö- ja tavarakuljetuksessa yrittäjäkurssin suorittamisvelvollisuus poistetaan. Enintään 40 km tunnissa kulkevat ajoneuvot voisivat kuljettaa tavaraa ilman lupaa.
- ✦ Joukkoliikenteessä helpotetaan yrittäjyyttä, mutta säilytetään toimivaltainen viranomaisen toimintamahdollisuudet
  - ✦ Liikenteen aloittaminen helpottuu ja pitkät valituskierteet poistuvat
  - ✦ EU:n PSA-asetus antaa jo viranomaisille työkalut mm. asettaa yksinoikeuksia
  - ✦ Kaareissa menettelyt yksinoikeuksien asettamiseksi.
  - ✦ Mahdollistetaan julkinen tuki myös suoraan asiakkaalle (esim. digitaalinen palveluseteli)
- ✦ Tavaraliikenteessä nostetaan luvanvaraisuuden raja EU-minimitasolle eli 3,5 tonniin.
- ✦ Selkiytetään kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyksiä ja poistetaan kansallisia lisävaatimuksia.

Ammattimaiset taksipalvelut

1

taksiliikennelupa

3

taksinkuljettajan vaatimusta

Taksiliikenne: Yrittäjyydelle uusia edellytyksiä

Taksiliikennelupa tarvitaan yhä ammattimaisessa toiminnassa, mutta vaatimukset kevenevät ja yrittäjyyden edellytykset paranevat

✦ Taksiliikenneluvasta **toimijakohtainen**

→ ehtoina oikeustoimikelpoisuus; tosiasiallinen ja pysyvä toimipaikka jossain jäsenvaltiossa; hyvä maine; asianmukainen vakavaraisuus; riittävä ammatillinen pätevyys; lisäksi nimettävä liikenteestä vastaava henkilö, joka hyvämainen

→ mutta poistetaan ajoneuvokohtainen lupa sekä kuljettajakohtainen lupa

✦ Ei määrä sääntelyä, taksilupakiintiöistä luovutaan

✦ Ei ajovelvoitteita

✦ Ei asemapaikkavelvoitetta

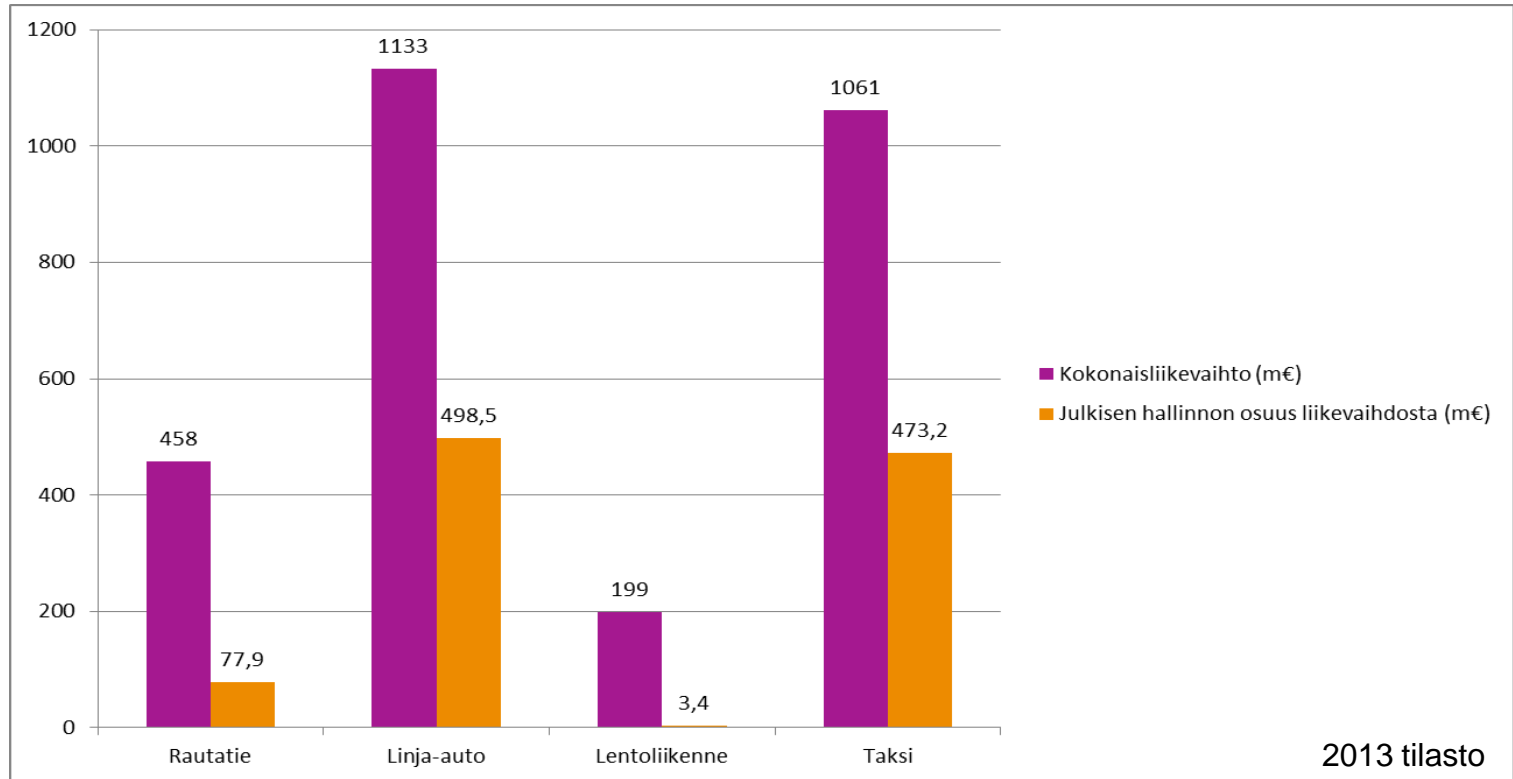
✦ Taksitilausvälityskeskuksille ei erillissääntelyä – **kaikilla välityspalvelujen tarjoajilla velvoitteita:**

✦ Tiedonantovelvollisuus (palvelut, hinnat, maksutavat, asiakaspalautteen antaminen, esteettömyystiedot)

✦ velvollisuus varmistaa, että kuljetustoiminnan harjoittajalla on liikennelupa tai ettei se välitä kuljetustoiminnan harjoittajalle kuljetuksia yli pienimuotoisen toiminnan rajan.

✦ Kysyntä luo tarjontaa myös maaseudulla jatkossakin ja joustavammat toimintaedellytykset varmistavat saatavuuden

Julkisen liikenteen liikevaihdot ja julkisen hallinnon osuudet

2013 tilasto

Taksinkuljettaja: matkustajan turvallisuudesta huolehditaan

- ✦ Taksiliikenneluvan haltijan huolehdittava kuljettajan vaatimusten täyttymisestä
- ✦ **Huolehditaan erityisesti turvallisuudesta:** rikostaustan tarkistaminen; varmistetaan sama taso, kuin nykyään lasten ja nuorten kanssa työskentelevien henkilöiden osalta sekä huomioidaan liikenne rikkomukset
- ✦ Kuljettajalla oltava matkustajien avustamista ja turvallisuutta koskeva osaaminen
- ✦ Laissa ei enää erikseen
  - ✦ paikallistuntemusvaatimusta
  - ✦ Kielitaitovaatimusta
- ✦ Yhteiskunnan maksamissa kuljetuksissa tilaaja asettaa haluamansa vaatimukset

Hinnoittelu

- Taksimatkan enimmäishintaa ei enää määritellä.
- **MUTTA: Säilytetään velvollisuus ilmoittaa asiakkaalle etukäteen hinta tai sen määräytymisen perusteet. Mahdollisuus saada tietoa hinnasta parempi**
- Taksimatkan hinnan määräytymisen perusteiden tulee olla luotettavasti todennettavissa. Todentaminen voidaan tehdä teknologianeutraalisti, taksamittari ei enää ainoa keino.
- Viranomaiselle (Trafi) mahdollisuus antaa tarkempia määräyksiä
  - hinnan ilmoittamisesta
  - hinnasta, jonka ylittävästä taksipalvelusta, on sovittava todisteellisesti erikseen

Matkustajan suoja

- ✦ Kuljettajan tulee valita edullisin reitti tai ajaa matkustajan valitsemaa reittiä
- ✦ Maksutavat säädetty: käteinen ja kortti tai etukäteen sovittu muu sähköinen tapa
- ✦ Liikenneluvan haltija vastaa taksiliikenteessä:
  - ✦ Rikosrekisterin tarkistamisesta
  - ✦ Kuljettajan soveltuvuudesta huolehtimisesta (kuljettaja ottaa riittäväällä tavalla huomioon matkustajan tarpeet ja mahdolliset toimintarajoitukset)
- ✦ Velvollisuus saattaa matkustajan saataville tieto palveluista
- ✦ Sopimusoikeuden yleiset periaatteet soveltuvat taksipalvelun virhetilanteisiin
  - ✦ Myös eräitä kuluttajansuojalain säännöksiä sovelletaan

Esteetön matkustaminen

Esteettömyydestä huolehtimiseen annetaan kaarena välineet

- ✦ Merkittävä osa kysynnästä kohdistuu esteettömille palveluille: kysyntä synnyttää tarjontaa jatkossakin.
- ✦ Tiedonantovelvollisuus palvelujen esteettömyydestä.
- ✦ Yhteiskunnan tilaamissa sopimuksissa voidaan asettaa erityisehtoja.
- ✦ Liikennekaarena ei puututa mm. Kela-kuljetusten järjestämiseen.
- ✦ Esteettömän kaluston ja matkustamisen saatavuus turvataan tarvittaessa erityisryhmien tarpeista huolehtivilla sopimuksilla.
  - Viranomaisiin voi siis puuttua, jos tarjontaa ei synny
  - Veroedut säilyvät porkkanana esteettömän kaluston hankkimiselle

Kokeiluita ja lisäansioita: pienimuotoinen toiminta

Ei-ammattillisesta toiminnasta mahdollista ilman lupaa.

- Parantaa palveluiden tarjontaa erityisesti maaseudulla ja haja-asutusalueilla. Parempaa palvelua myös kaupunkien ruuhkapiikkeihin.
- ✦ Rajana on maksimissaan 10 000 euron liikevaihto kuljetuspalveluista 12 kk:n tarkastelujaksolla.
  - ✦ Tulot normaalisti ansiotuloverotuksen piirissä.

Hallitusohjelman tavoite: Kokeiluilla tavoitellaan innovatiivisia ratkaisuja, parannetaan palveluita, edistetään omatoimisuutta ja yrittäjyyttä sekä vahvistetaan alueellista ja paikallista päätöksentekoa ja yhteistyötä kansalaislähtöisiä toimintatapoja hyödyntäen.

Liikenteen viranomaiset: maakunnille vahva rooli

✦ Hallituksen linjaus 6.4.:

- ✦ Maakunnille alueellinen liikennejärjestelmäsuunnittelu ja joukkoliikenteen järjestäminen
- ✦ Alueet voivat järjestää markkinaehtoista liikennettä täydentävää liikennettä alueelle sopivalla tavalla
  - Tunnistetaan **alueiden erilaisuus**, sama ratkaisu ei toimi kaikkialla, alueilla parhaat edellytykset vastata tarpeisiin
  - Tavoitteena samalla myös säästöt: siirtymää julkisesti tuetusta liikenteestä markkinaehtoiseen ja julkisesti tuetussa raha asiakkaan käyttöön
  - Liikennekaaressa ei puututa oikeuksiin saada esim. kela- ja koulukuljetuksia

Viranomaistehtävät

Trafi on valtakunnallinen

- Lupaviranomainen
- Yleinen valvontaviranomainen
- Rekisteriviranomainen
- Tarkastusoikeudet tehtävien suorittamiseksi

Liikennevirasto

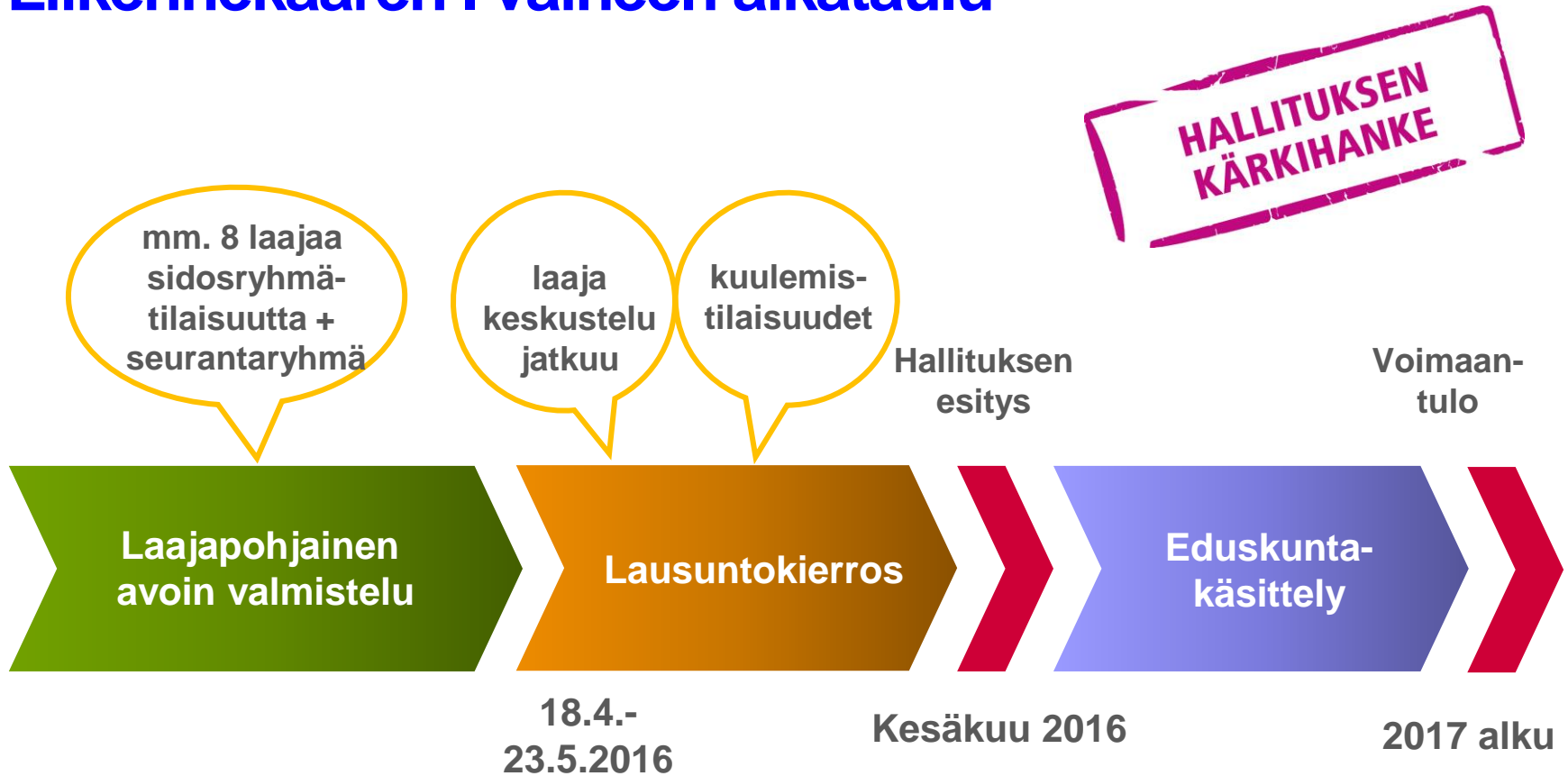
- Seuranta- ja yhteensovittamistehtävät
- Tiedon hyödyntämiseen liittyvät tehtävät

Poliisi ja Tulli

- Tavarakuljetusten tilaajavastuu

Viranomaisilla tiedonsaantioikeus

Liikennekaaren I vaiheen aikataulu

Liikennekaareen kaikki liikennemuodot

Lentoliikenteen, merenkulun ja rautatieliikenteen markkinoita koskeva sääntely perustuu EU/KV-viitekehykseen

- ✦ Lento- ja meriliikenteen markkinoiden sääntelyn kodifointi liikennekaaren 2. vaiheessa
- ✦ Rautatieliikenteen sääntely mukaan 2. vaiheessa
- ✦ **Aikataulu, digitaalisen liiketoiminnan kasvu ympäristö:**

